

Muuseumi näitus üllatab 188 nukuga

NÄITUS

Andres Tohver

andres@harjuelu.ee

Oktoobri keskel pandi Kolga muuseumis üles Juta Blande nukunäitus. Blande on 75-aastane Raplamaal Kodila külas elav daam, kelle huvi nukkude vastu sai alguse koolilaste ja täiskasvanute näiteringi juhendades.

Juta Blande nukud olid suvel Hageri muuseumis. Kui Kolga muuseumi juhataja Ulvi Meier tundis huvi, kas näituse võiks üles panna Kolga muuseumi, oli vanaproua kohe rõõmuga nõus. Ehkki tegemist on nukkudega, pakub näitus täiskasvanutele ehk enamgi vaatamisrõõmu. Et Blande on tausta poolest näitejuht, paiknevad nukud gruppides, moodustades stseene.

Lustakad stseenid

Milliseid stseene me siis näeme? Silma hakkab "Mõisas on

pidu", kus samovari ja küünlaga laua ääres lastakse hea maitsta nii puuviljad kui prael. "Pulmad" kujutab valge kleidiga pruuti ja kena kübaraga meest, kelle taga on pulmalised, kõrval veimevakk ja ees kõnet pidav kirikupeetaja.

"Kungla rahvas" näitab kandlega Vanemuist, mööga Kalevipoega ja saarepiigat. Kompositsioonist leiab sinimustvalge Eesti lipu.

On ka "Laulupidu", kus prouad ja poisid dirigendi juhtimisel laulu lõovad.

"Mõisa teomehed" kujutab pärisorjate rasket argipäeva – ei puudu karistamine peksupingil. "Kõrts" annab ülevaate joomingust, kus üks purjutajatest, pudel peos, sinise silma ja verise ninaga põrandal lebab.

Uuemat aega kajastab "Balti kett", kus Eesti, Läti ja Leedu seisavad käsikäes reas. Omaette rubriigi Blande kollektsioonis moodustavad mujalt maailmast toodud rahvarõivastes nukud, mis Kolga muuseumis on kõrvalt toas klaasi all.

Nukkude seljas näeb Vigala,

Nõnda näeb välja "Kõrts".

2x Andres Tohver

Risti, Muhu, Kihnu, Saaremaa, Rapla, Rõuge, Tõstamaa, Suure-Jaani ja mitme muu kandi rahvarõivad. Põhjalikult näitab seegi, et naiste kostüümid on tehtud alusleikkuga.

Pulga ja purgiga

Kuidas need nukud ikkagi valminud on? Tihti peidab end Blande õmmeldud kostüümi all

mõne nõukogudeaegse nuku keha, näiteks Uku meistrite käe all valminud nukk Tiina.

Osad kehad pärinevad saksa nukkudest, aga silma hakkab ka Barbie, kellele on seljas Pühalepa rõivad. Barbie kasuks räägib nimelt asjaolu, et nukul on pikad jalad, mis teeb kostüümi õmblemise ja nuku riietamise kergemaks.

Kompositsioon "Mõisa teomehed".

Et poissnukkude kehasid on raskem leida kui tüdrukukkude, on Blande vahel meestearhiva riided selga sobitanud tüdrukukule.

Tervet keha pole ilmingimata vaja, sest puuduva kehaosa saab ju juurde teha. Sageli on võetud olemasoleva nuku pea ja pistetud pulga otsa, mille alumine ots seisab purgi sees. Peale, pulgale ja purgile on ümber õmmeldud kostüüm. Sellest tuleb ka näituse nimi "Vanale nukule uus elu".

Proua väidab, et kokku on ta

meisterdanud 400 nukku, aga osad neist on ta kas ära müünud või kinkinud, muuhulgas välismaalastele ja väliseestlastele. Kolga muuseumis on väljas 188 nukku, kui inimestele lisaks arvata selle numbri sisse ka kõik kompositsioonide loomakesed.

Nukud on valminud Blande pensionipõlves viimase paarikümne aasta jooksul. Et proua üks tütardest on käsitööhuviline ja meisterdab samuti nukke, võib eeldada, et perekondlik traditsioon jätkub uue põlvkonna toel. ■

RAE VALLAVALITSUS TEATAB:

Detailplaneeringute koostamise algatamised

• Järveküla Talutaguse kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 02.10.2018 korraldusega nr 1278. Planeeritava ala asub Järveküla põhjaosas, perspektiivse Väljaotsa tee ääres, olemasolevate ja varem planeeritud väikealade piirkonnas. Juurdepääs planeeritavale alale on planeeritud 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiemeaie kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringuga kavandatud Väljaotsa tee pikenduselt. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,9 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiemeaie kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringu lahendust pos nr 36 osas ning jagada maatulundusmaas sihtotstarbega kinnistust välja elumumaa ja transpordimaa kinnistud, määrata ehitusõigus, hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud perspektiivne elumumaa juhtotstarve.

• Järveküla Väljaotsa tee 24 kinnistu ja lähiala detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 02.10.2018 korraldusega nr 1279. Planeeritava ala asub Järveküla põhjaosas, perspektiivse Väljaotsa tee ääres, olemasolevate ja varem planeeritud väikealade piirkonnas. Juurdepääs planeeritavale alale on planeeritud 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiemeaie kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringuga kavandatud Väljaotsa tee pikenduselt. Täiendav juurdepääs planeeritavale alale on kavandatud olemasolevalt Väljaotsa tee T4 kinnistult. Planeeringuala suurus on ligikaudu 1,8 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta 22.11.2016 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1678 kehtestatud Järveküla Hiemeaie kinnistute piirkonna ja lähiala detailplaneeringu lahendust pos nr 34 osas ning jagada maatulundusmaas sihtotstarbega kinnistust välja elumumaa, transpordimaa ja üldkasutatava maa kinnistud, määrata ehitusõigus, hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud perspektiivne elumumaa juhtotstarve.

• Patika küla Ammuta kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 05.10.2018 korraldusega nr 1323.

Planeeritava ala asub Patika küla avalikult kasutatavate Tallinn-Tartu maantee ja Jüri-Vaida tee ääres ning Jüri-Vaida teelt on ette nähtud juurdepääs moodustatavale elumumaa krundile. Planeeringuala suurus on ligikaudu 2,0 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada olemasolevast maatulundusmaas sihtotstarbelisest kinnistust välja neli elumumaa sihtotstarbelist kinnistut ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaas sihtotstarve, seada elumumaa krundile ehitusõigus ja hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, kus planeeringuala maakasutuse juhtotstarbeks on määratud osaliselt perspektiivne elumumaa, olemasolev elumumaa hajasustuses ning juhtotstarbena maa. Kinnistu jääb vahel määratud rohevõrgustikku.

Detailplaneeringute vastuvõtmised ja avalikud väljapanekud 19.11.-02.12.2018 Rae Vallavalitsuses Aruküla tee 9. Vastuvõtteid ja ettepanekuid detailplaneeringute osas esitada hiljemalt 02.12.2018

• Assaku aleviku Veski tee 29 kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 16.01.2018 korraldusega nr 66 ning vastu võetud 23.10.2018 korraldusega nr 1385.

Planeeritava ala asub Assaku aleviku Veski tee ääres, olemasolevate ja perspektiivse väikealade alal. Juurdepääs planeeritavale elumumaa krundile nähakse ette avalikult kasutataval Veski teel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 0,53 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada olemasolevast maatulundusmaas sihtotstarbelisest kinnistust välja üks elumumaa sihtotstarbeline kinnistu, üks transpordimaa kinnistu Veski tee laienduse eesmä-

gil ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaas sihtotstarve, seada elumumaa krundile ehitusõigus ja hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ning haljastus. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks on määratud perspektiivne elumumaa juhtotstarve.

• Assaku aleviku Veski tee 29 kinnistu detailplaneering, algatatud Rae Vallavalitsuse 24.10.2017 korraldusega nr 1483 ning vastu võetud 23.10.2018 korraldusega nr 1387.

Planeeritava ala asub Aruküla küla, Piuga kruusakarjääri läheduses. Juurdepääs planeeritavale alale nähakse ette Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa teed kogula teelt algavalt kruusakattega Halli teel. Planeeringuala suurus on ligikaudu 6,6 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on jagada Takle kinnistust välja üks elumumaa sihtotstarbeline kinnistu ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaas sihtotstarve, seada ehitusõigus ja hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ning haljastus.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi planeeritava ala juhtotstarbeks määratud ei ole. Planeeritava ala paikneb rohevõrgustikus. Planeeritaval alal rohevõrgustik 90% ulatuses kinnistust säilitatakse ning sinna ehitusõigust ei määrata. Ühe uue elumumaa krundi moodustamist ei saa lügeda üldplaneeringu oluliselt või ulatuslikult muutmiseks.

Detailplaneeringute kehtestamine

• Jüri aleviku Talli tn 2 ja Aruküla tee 22 kinnistute ning lähiala detailplaneering, kehtestatud Rae Vallavalitsuse 16.10.2018 otsusega nr 54.

Planeeritava ala asub Jüri aleviku avalikult kasutatavate Talli tänava ja Aruküla tee ristimiku nurgas. Juurdepääs moodustatavale krundile planeeritakse Talli tänavalt. Planeeringuala suurus kokku on ligikaudu 4 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on muuta kinnistute senised sihtotstarbed ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbeks, moodustada krundid, millele perspektiivelt rajada riigigümnaasiumi hoone ja spordihooned, määrata ehitusõigus ja hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud, liikluskorraldus ja tehnovõrkude varustamine ja haljastus.

Detailplaneering on Rae Vallavalitsuse 20.09.2013 otsusega nr 390 kehtestatud Rae valla Jüri aleviku ja sellega piirnevate Aaviku, Vaskjala ja Karla külaosaad üldplaneeringu muutev, kuna asub üldplaneeringu järgselt haljastatav juhtotstarbega määratud alal.

• Patika küla Krüle, Töökoja ja Ädala kinnistute ning lähiala detailplaneering, kehtestatud Rae Vallavalitsuse 23.10.2018 korraldusega nr 1384.

Planeeritava ala asub Patika külas, Tallinn-Tartu maantee ja Jüri-Vaida tee vahelisel alal. Juurdepääs planeeritavale alale nähakse ette riigimaanteelt nr 11114 Jüri-Vaida tee ning riigimaanteelt nr 1118 Patika tee. Planeeringuala suurus kokku on ligikaudu 3,7 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Krüle kinnistust jagada välja üks tootmismaa ja üks transpordimaa sihtotstarbega kinnistu ning ülejäänud osal säilitada maatulundusmaas sihtotstarve sihtotstarbega, määrata hooneustutingimused, lahendada juurdepääsud ning haljastus. Tehnovõrkude varustamine lahendada Töökoja ja Ädala kinnistute olemasoleva taristu baasil.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kooskõlas Rae valla üldplaneeringuga, mille järgi on planeeritava ala juhtotstarbeks määratud tootmismaa ja juhtotstarbena maa. Planeeritava ala põhjaosas paikneb rohevõrgustik. Planeeritaval alal paikneb rohevõrgustik säilitatakse ning sinna ehitusõigust ei määrata. Olemasolevate tootmismaa krundide vahelle ühe täiendava tootmismaa krundi moodustamist ei saa lügeda üldplaneeringu oluliselt või ulatuslikult muutmiseks.

Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega võimalik tutvuda <http://gis.rae.ee>.

Saue gümnaasiumi kehalise kasvatusõpetaja Ann Lemmits ja spordikeskuse juhataja Terje Toomingas.

Sirje Piirsoo

Saue linnas valmib augustiks moodne spordihall

Ühinenud Saue valla esimesel sünnipäeval, 24. oktoobril, pandi Saue gümnaasiumi kõrval nurgakivi uuele spordihallile. Koos sellega uuendatakse ka praegune ujula, rajatis valmib uue kooliaasta alguseks.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Spordihall kerkib Saue gümnaasiumi vahetusse naabrusesse, ujula ja staadioni vahelisele alale. Ehitatakse uus spordihooned ja rekonstrueeritakse praegune ujula. Investeeringu koguhind on 3,8 miljonit eurot ning vald katab selle omavahenditest.

Saue Spordirajatised OÜ juhatuse liige Tõnis Ilp ütles Harju Elule, et ehitus algas tänavu juulis. Leping sõlmitsi Astlanda Ehitus OÜga 9. mail. Oktoobris käib halli seinapaneelide paigaldamine. "Halli valmimistähtaeg on järgmise aasta 31. augustiks. Praegu püsib ehitaja graafikus," kinnitas Ilp.

Tema sõnul projekteeris halli Sweco Projekt AS ning omanikujärelevalvet teeb ATLM Group OÜ. "Projekteerimine algus enne valdada ja linna ühinemist.

Algataja oli Saue linn," selgitas mees.

Rajatava spordihalli pindala on 5000 ruutmeetrit. Sinna on projekteeritud sisejalgpalliväljak, kergetõustikuala, jõusaal ja rühmatreeningute ruumid. Hallis on võimalik tegelda vibuspordiga. Tribüünid pealtvaatajatele on teisel korrusel. Ilp ütles, et spordirajatises saab korraldada Eesti tasemel võistlusi.

Uus spordihall on osaliselt koolihoone ja ujula kõrval ning moodustab staadionile täiendavaks tausta. Halli saab sisse praegusest ujula uksest. Ujula basseini ja basseini ruumi põrand saavad renoveerimisel uue katte, ruumid sanitaarremondi, vahetatakse välja hoone soojus- ja fassaadikatted.

Saue linn saab korraldada spordihalli, Laagri osas on tennis- ja kooli spordihooned. Kuhu rajatakse veel spordihalle või staadioneid? "Projekteerimisel on Laagri külje alla rajatav Koru algkool. Selle juurde kuulub võimalik ja staadion. Koos riigigümnaasiumi rajamisega Laagrisse ehitatakse kompleksi ka spordisaal," ütles Tõnis Ilp. Lisaks on vallas plaanis väiksemate ja mitmeotstarbeliste väliväljakute rajamine. ■